

MF-34 варто дотримуватися вище перерахованих пропозицій, що забезпечить його прибутковість та ефективність.

Література:

1. Величко В. Етапи розробки бізнес-плану підприємства // Економіка України. – 2002. - №5. – с. 42-47.
2. Методика составления бизнес-плана // Финансовая тема. – 1999. - №4. – с.16-20.
3. Складові бізнес-плану // Наш дім. – 1999. - №3-4. – с.14-17.
4. Яновський А.М. О бизнес-плане предприятия XXI века // Хранение и переработка зерна. – 2000. - №7. – с.2-5.
5. Рога О.В. Підготовка бізнес-плану: Практикум. – К.: Товариство знання. – 1999. – 158с.
6. Бізнес-план для сільськогосподарського підприємства // Міжнародна фінансова корпорація. – К.: Століття, 2000. – 132с.
7. Дем'яненко О.І. Менеджмент виробничих витрат у сільському господарстві. – К.: КНЕУ, 1998. – 228с.
8. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: Підручник.-К.: КНЕУ, 2000. - С.86-106.

ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Осадча С.О.

Вінницька філія ПВНЗ "Європейський Університет"

В даній роботі пропонується оцінювати інвестиційну привабливість аграрного сектору України за допомогою моделі про оптимальне використання обмежених ресурсів (земельних і насінневих), яку можна використати для підвищення інвестиційного потенціалу галузі. Ця модель реалізується в середовищі Excel і дає змогу визначити оптимальні рішення шляхом проведення комп'ютерного експерименту.

В процесі розвитку аграрного сектору України зростає потреба в широкомасштабному залученні інвестицій. Але перед

інвесторами постає проблема в тому, чи буде вигідно їм вкладати свої кошти в дану галузь, адже спрогнозувати фінансовий результат у сільському господарстві важко.

З аналізу досліджень та публікацій Гудкевича, Гайдуцького можна зробити висновок, що масштаби залучення іноземних інвестицій надзвичайно залежать від ефективності використання сільськогосподарських ресурсів.

Масштаби залучення іноземних інвестицій надзвичайно залежать від рівня інвестиційної привабливості аграрного сектора та реалізації інвестиційного потенціалу галузі. Доречно дати оцінку інвестиційної привабливості аграрного сектора за основними її складовими: ресурсній, інфраструктурній, збутовій, фіскальній, регуляторній, економічній.

Інфраструктурна привабливість означає для інвестора рівень розвитку виробничої, сервісної, ринкової та соціальної структури, яка створює сприятливі умови для ведення бізнесу. Виробничу структуру аграрного сектора на сьогодні складають 15 тис. сільськогосподарських підприємств, 40 тис. фермерських господарств та 12 млн. особистих селянських господарств. Така різноукладність сприяє вкладанню іноземних інвестицій різних обсягів і з меншим ризиком. .

Збутова привабливість. Аналіз збутової привабливості свідчить про великі можливості для іноземних інвесторів у аграрному секторі для України. Так, рівень ресурсного забезпечення сільськогосподарського виробництва в Україні значно нижчий, ніж в розвинених країнах світу, зокрема з розрахунку на гектар насіння – на 20-30%, добривами – у 5-7 разів, засобами захисту рослин – у 7-10 разів, технікою – у 2-3 рази. Загалом ємність аграрного ринку в Україні (продаж ресурсів і продукції) в найближчі роки оцінюються на рівні 100 млрд. грн. щорічно.

Фіскальна привабливість характеризує насамперед податкове навантаження та бюрократизацію збирання податків. Важливою рисою інвестиційної привабливості в цій сфері є те, що кількість податків, тобто їх сума з розрахунку на гектар площі, в Україні у 3-4 рази менша ніж у інших країнах Європи.

Однак інші аспекти фіскальної політики в кращий бік від інших країн практично не відрізняються, особливо митна політика щодо експорту та імпорту обладнання, ресурсів та продукції.

Регуляторна привабливість аграрного сектора характеризує ступінь лібералізації системи економічних відносин, насамперед земельних, майнових, трудових, підприємницьких, управлінських та інших відносин потенційних інвесторів з органами влади, селянами та іншими суб'єктами життя та господарювання на селі. Тут серйозними проблемами є невизначеність майнових, земельних управлінських відносин в кооперативах, соціальних відносин на селі, а найбільш ліберальними є трудові відносини які практично не покладають на інвестора ніяких зобов'язань щодо працевлаштування, умов трудових відносин, рівня оплати соціального страхування селян.

Економічна привабливість дає характеристику збалансованості факторів виробництва, їхній придатності до використання в реальній праці і ефективності. Основними складовими економічної привабливості аграрного сектора для іноземних інвесторів є наступні: низькі стартові умови організації та інтенсифікації виробництва; низькі рівні цін, тарифів, заробітної плати; великі можливості одержання високих фінансових результатів.

Важливою складовою ресурсної привабливості аграрного сектора є трудові ресурси. В Україні третина населення проживає у сільській місцевості, з них половина є працездатними. Ці показники у 3-4 рази перевищують показники в багатьох країнах Європи. Водночас у сільській місцевості України спостерігається високий рівень незайнятості працездатного населення. За експертними оцінками понад 2 млн. чоловік потребують працевлаштування. Високий рівень незайнятості у сільському господарстві є привабливим фактором залучення іноземних інвестицій в галузь. Досить привабливою для іноземних інвесторів є пропозиція дешевої праці в сільському господарстві. Середня заробітна плата в галузі – 30 дол. США за місяць, що в 50 разів нижче, ніж у країнах Євросоюзу і США.

При аналізі *ресурсної привабливості* аграрного сектора важливо з'ясувати комерційну ефективність використання основних ресурсів галузі. У структурі природних ресурсів аграрного сектора України першочергове значення має земля, яка формує 95% продовольчого фонду. Україна має високу сільськогосподарську (72%) та рільничу (56,7%) придатність землі, високу частку чорноземів (близько 60%), переважно достатню кількість опадів, температури та сонячної енергії. Однак великий земельний потенціал аграрного сектора України використовується не на повну силу. Виробництво валової продукції на 1 га сільгоспугідь в Україні в 25 разів нижче ніж у Японії. Якщо забезпечити ефективність використання земель в Україні таку, як в Японії, та враховуючи у 8 разів більшу площу ріллі, то загальний аграрний потенціал України у 200 разів перевищує аграрний потенціал Японії.

Ресурсна привабливість аграрного сектора зумовлюється також низьким технічним забезпеченням сільськогосподарського виробництва. Потреба в тракторах задовольняється лише на 62%, а в комбайнах – на 54%. До цього ж більшість техніки (понад 70%) вже відпрацювала нормативний строк експлуатації. Для іноземних інвесторів така ситуація може мати позитивне значення, оскільки навіть незначне технічне переоснащення одразу дає результат. Тому придбання техніки є найпоширенішим напрямом інвестування в аграрне виробництво.

Розглянемо один із способів за допомогою яких можна вирішити проблему ефективності використання земельного ресурсу. Для цього ми пропонуємо пропонуємо розглянути задачу оптимізації, яку можна виконати використовуючи комп'ютерну програму Microsoft Excel. Незалежно від типу будь-яка задача оптимізації має єдину структуру, що складається із трьох частин:

- план (оптимальний розподіл землі і запасів насіння);
- цільова функція (прибуток);
- обмеження та невідомі плану(невідомі – площі під посів певної культури, обмеження – площа землі і кількість

насіння).

Нам задано площі п'яти полів, запас насіння на гектар (скільки гектарів ми можемо засіяти тим насінням, що ми маємо), ціну на одиницю продукції, врожайність семи культур по кожному полі окремо (табл. 1).

Таблиця 1

Вихідні дані для побудови моделі

Культура	врожайність (ц/га)					Запас (на 1 га), ц	Ціна продукції, грн.
	Ділянка 1	Ділянка 2	Ділянка 3	Ділянка 4	Ділянка 5		
Кукуруза	40	55	50	60	53	12	3
Пшениця	30	33	34	29	40	23	8
Ячмінь	18	12	21	20	31	34	5
Просо	24	26	33	40	22	45	3
Соя	78	66	55	88	77	56	7
Горох	123	100	99	111	88	32	5
Ріпак	34	30	31	43	66	10	3
Площа	76	87	99	16	17	2922	

Тіньові ціни, значення яких знаходяться у стрічці і стовпці під назвою "Цінність" показують на скільки у нас збільшиться прибуток при збільшенні запасу даного насіння на одиницю (збільшення землі з такими показниками). Тобто дана задача показує що робити в подальшому для збільшення ефективності використання земельних ресурсів.

На відміну від розповсюджених якісних задач (словесних) моделей в роботі пропонується можливість отримання кількісної оцінки відповідних ресурсів. За допомогою цієї моделі ми можемо представити привабливість ресурсів у кількісному вигляді (наприклад в грошовому аспекті). Користуючись результатами розв'язку підприємство може в подальшому збільшувати ефективність використання ресурсів. І таку модель можна застосовувати для оптимізації будь-яких ресурсів, вводячи будь-які обмеження.

Таблиця 2

Оптимальний розподіл землі й запасів насіння

Культура	Діл1	Діл2	Діл3	Діл4	Діл5	Викорис- тано	Зали- шок	"Цін- ність"	врожай (ц)	прибуток (грн.)
Кукуруза	0	12	0	0	0	12	0	165	660	1980
Пшениця	0	0	23	0	0	23	0	272	782	6256
Ячмінь	0	0	27	0	7	34	0	105	784	3920
Просо	0	0	45	0	0	45	0	99	1485	4455
Соя	40	0	0	16	0	56	0	546	4528	31696
Горох	32	0	0	0	0	32	0	615	3936	19680
Ріпак	0	0	0	0	10	10	0	148	660	1980
Використа- но	72	12	95	16	17			т-ціна		
Залишок	4	75	4	0	0					ЦФ = 69967
Цінність	0	0	0	70	50	т-ціна				

Господарства агропромислового комплексу, використовуючи задачу про оптимальний розподіл ресурсів, можуть запевнити потенційних інвесторів у ефективній діяльності їхнього підприємства, гарантуючи інвесторам ефективне використання їхніх коштів і отримання стабільного прибутку.

Література:

1. А. В. Крушевский Справочник по экономико-математическим моделям и методам. - Київ: Техніка, 1982. – 280с.
2. Л.Л. Терехов и др. Математические методы и модели в планировании. – Київ: Вища школа, 1981. – 270с.
3. А. Гайдуцький Економічний механізм забезпечення інвестиційної конкурентоспроможності аграрного сектора України // Економіка України, 2003. - №2.
4. Д. Буткевич Інвестиційна пріоритетність галузей агропромислового комплексу // Актуальні проблеми економіки, №10 2004р.